

והוסיף רבי יהודה, ובשם שְׁנֵאֵמָן אדם לומר זה בני כבור, כך כהן
 נֶאֱמָן לומר בני זה בן גְּרוּשָׁה הוא, והוא חלל הפסול לכהונה, או בן
 חִלּוּצָה הוא שנפסל מדרבנן לכהונה. וְהַכֵּמִים אֲמָרִים, האב אינו
 נֶאֱמָן לומר בני זה כבור במקום שבו אחר מוחזק בכבור, וכן אינו
 נאמן לפסול את בניו. הרי שלדעת רבי יהודה נאמן אדם לפסול
 את בניו, ומדוע לא האמין לגר שלא נתגייר כדין לענין פסול בניו.
 מתרצת הגמרא: אָמַר רַב נְחֻמִּי בַּר יִצְחָק, הָכִי קָאָמַר לִיה רַבִּי
 יהודה, הלא לְדַבְרֵיהֶן שנתגיירת שלא כדין, עֹבֵד בּוֹכְבִּים אֵתָהּ, וְאֵין
 עֲדוּת לְעֹבֵד בּוֹכְבִּים – ונאמנות האב על בנו שנלמדת מ"כיר" לא
 נאמרה אלא בישראל ולא בעובד כוכבים.
 הגמרא מביאה תירוץ נוסף: רַבִּינָא רבינא: תִּנְיָא נְפִי הָכִי, רַבִּי יהודה
 לגר, האם יש לך בָּנִים, השיב לו הגר הן. והוסיף לשואלו, האם יש
 לך בְּנֵי בָנִים, השיב לו הגר הן. אָמַר לִיה רַבִּי יהודה, נֶאֱמָן אֵתָהּ
 לְפָסוּל רק את בְּנִיךָ, וְאֵי אֵתָהּ נֶאֱמָן לְפָסוּל בְּנֵי בָנִיךָ, שכן נאמנות
 "כיר" אינה אלא על הבנים, ולא על בני הבנים, והרי אם יפסלו
 הבנים ממילא יפסלו גם בניהם, ולפיכך במקום שיש בני בנים אינו
 נאמן אף על הבנים.
 הגמרא מוכיחה מברייתא כדברי רבינא: תִּנְיָא נְפִי הָכִי, רַבִּי יהודה
 אָמַר נֶאֱמָן אָדָם לומר על בְּנֵי הַקֶּהֱן שהוא פסול, ואולם אֵין הוא
 נֶאֱמָן לומר כך על בְּנֵי הַגְּדוּל. וְאָמַר רַבִּי תַּיִיא בַּר אֲבָא אָמַר רַבִּי
 יוחנן, לא התכוין רבי יהודה באומרו שהאב נאמן על הַקֶּהֱן דווקא
 לְקָטָן מִפֶּשֶׁל, ולא התכוין באומרו שאינו נאמן על הַגְּדוּל לְגְדוּל
 מִפֶּשֶׁל. אֵילָא גַם קָטָן וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים וְהוּא גְדוֹל שאמר עליו רבי יהודה
 שאין אביו נאמן לפסולו, ואילו גְדוֹל וְאֵין לוֹ בָּנִים וְהוּא קָטָן שאמר
 עליו רבי יהודה שאביו נאמן לפסולו.
 הגמרא מסיקה להלכה: וְהִלְכָתָא בְּיוֹתֵיהּ דְּרַב נְחֻמִּי בַּר יִצְחָק, שאף
 לדעת רבי יהודה אין אדם נאמן לומר שלא התגייר כדין לענין
 לפסול את בניו, ואפילו שאין להם בנים. מקשה הגמרא: וְהִתְנַיָּא
 בְּיוֹתֵיהּ דְּרַבִּינָא, שכשאין לבנו בנים הוא נאמן לפסולו, ואם כן
 מדוע נפסקה הלכה כדברי רב נחמן בר יצחק. מתרצת הגמרא:
 הָהוּא – ברייתא זו לְעֵנֵן יְבִיר אֵיתָהּ, שנאמן האב לפסול את בניו
 ולומר עליהם שהם בני גרושה או חלוצה, ואינה מדברת במי שבא
 לפסול אותם משום שלא נתגייר כדין, ואכן באופן זה אינו נאמן
 משום שלדבריו הוא גוי, ולא האמינה התורה לעדות האב על בניו
 אלא בישראל בלבד.
 הברייתא שלפנינו מפרטת את אופן קבלת הגרים וגיוורם: תִּנְיָא רַבִּינָא,
 גַּר שָׂבָא לְהַתְגַּיֵּיר בְּזִמְנָא הוּא, אֲמָרִים לוֹ בֵּית דִּין, מַה רְאִיתָ שָׂבָא
 לְהַתְגַּיֵּיר, האם אי אֵתָהּ יוֹדֵעַ שִׁישְׂרָאֵל בְּזִמְנָא הוּא דְּיוֹוִיִּים – מצטערים,
 דְּיוֹוִיִּים – נדחים ממקום למקום, וְסוֹפְרִים – מושפלים וכפויים,
 וּמְסוֹרְפִין – מבולבלים, וְסוֹרְפִין בְּאֵין עֲלֵיהֶם, ולמה לך להסתפח
 אליהם. אִם מְשִׁיב הַגֶּר וְאִמְרֵי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁכֵּן הוּא מַצֵּב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 וְאֵינִי בְּדֹא – (ראוין) להשתתף עמם בצרתם והולאי שאזכה לך,
 ואיני חושש לחיי צער שבעולם הזה, מְקַבְּלִין אוֹתוֹ מִיד, וּמוֹדִיעִין
 אוֹתוֹ מְקַצָּת מְצוֹת קְלוֹת וּמְקַצָּת מְצוֹת חֲמֻרוֹת. וְכֵן מוֹדִיעִין אוֹתוֹ
 אֵת עוֹן מִי שֶׁאֵינוֹ מְנִיחַ בְּשִׁדְחוֹ לְקַטְּ שִׁבְחָה וּפְאֵה וּמַעֲשֵׂר עֲנִי.
 ובגמרא להלן (ע"ג) יבואר טעמן של כל הודעות אלו. וְכֵן מוֹדִיעִין
 אוֹתוֹ אֵת עֲנִשָּׁן שֶׁל מְצוֹת, ואֲמָרִים לוֹ הוּא יוֹדֵעַ שֶׁעַד שֶׁלֹּא בָּאָה
 לְמַדָּה זו – למדריגת ישראל, אִם אֲבָלָת חֲלָב אֵי אֵתָהּ עֲנוּשׁ בְּרַת,
 ואם חֲלָלָת שִׁבְתָּ אֵי אֵתָהּ עֲנוּשׁ סְקִלָּה, וְעַכְשֵׁיו כְּשֶׁאֵתָהּ תִּתְגַּיֵּיר,
 אִם אֲבָלָת חֲלָב אֵתָהּ עֲנוּשׁ בְּרַת, ואם חֲלָלָת שִׁבְתָּ אֵתָהּ עֲנוּשׁ
 סְקִלָּה. וּבְשֵׁם שְׁמוֹדִיעִין אוֹתוֹ אֵת עֲנִשָּׁן שֶׁל מְצוֹת, כִּךָּ מוֹדִיעִין אוֹתוֹ
 מִתֵּן שְׂכָרָן, ואֲמָרִים לוֹ, הוּא יוֹדֵעַ, שאף שבעולם הזה ישראל
 שְׂרוּיִים בְּצָרוֹת, מכל מקום יבואו על שְׂכָרָם בעולם הבא, שְׂכָן
 הָעוֹלָם הַבָּא אֵינוֹ עֲשׂוֹי אֵילָא לְצַדִּיקִים, וְיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא הוּא אֵינֶם יְכוּלִים
 לְקַבֵּל

אֵין לִי אֵילָא שמקבלים גרים פֶּאָרִין שכן נאמר 'בארצכם', אבל פֶּחֻזין
 לֶאֱרִין מִנֵּן שמקבלים גרים, תִּלְמוּד לומר 'אתך', שמקבלים גר בכל
 מְקוֹם שֶׁהוּא אֵתָהּ, ואפילו בחוץ לארץ. אִם בֵּן מַה תִּלְמוּד לומר
 'בְּאֶרֶץ' ו-'בארצכם', שדווקא פֶּאָרִין ישראל צָרִיךְ הַגֶּר לְהֵבִיא
 רְאִיָּה שנתגייר, שכן יש לחשוש שמשקר שנתגייר מפני שרוצה
 לגור בארץ ישראל משום טובתה, אבל פֶּחֻזין לֶאֱרִין אֵין צָרִיךְ
 לְהֵבִיא רְאִיָּה שנתגייר. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְהַכֵּמִים אֲמָרִים, בֵּין פֶּאָרִין
 ישראל וּבֵין פֶּחֻזָּה לֶאֱרִין צָרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה שנתגייר.
 הגמרא מבררת את דברי הברייתא: בָּא הוּא וְעָדִיו עָמֻ מִנֵּן, תלמוד
 לומר 'אתך', מקשה הגמרא: קָרָא לָהּ לִי, הלא פשוט שעדים
 נאמנים בעדותם. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב שֶׁשֶׁת, מדובר בעדים
 דְּאֲמָרֵי שְׁמַעְנֵנו שנתגייר בְּבֵית דִּין שֶׁל פְּלוּנִי, אבל לא ראו בעיניהם,
 דְּסִלְקָא דְּעֵתָהּ אֲמִינָא לא לִיתְמַנְיָהוּ – לא נסמוך על עדותם משום
 שלא ראו בעצמם, קָא מְשַׁמַּע לֵן הכתוב שסומכים על עדות זו.
 עוד שנינו בברייתא: 'פֶּאָרִין' ו-'בארצכם', אֵין לִי אֵילָא פֶּאָרִין, פֶּחֻזין
 לֶאֱרִין מִנֵּן, תִּלְמוּד לומר 'אתך', בְּכָל מְקוֹם שֶׁאֵתָהּ. מקשה הגמרא:
 וְהָא אֲפִיקָתִיהּ – והרי כבר דרשנו מ'אתך' דווקא במוחזק לך, ואין
 דורשת הברייתא מ'אתך' דין אחר. מתרצת הגמרא: קָרָא וְדִין
 אחד) נדרש מ'אתך', וְהָא נדרש מ'עֶמְךָ', שכן ממה שנאמר (ויקרא
 כה לה) 'גֵּר וְתוֹשֵׁב וְחֵי עִמָּךְ', משמע שמקבלים גרים בכל מקום.
 עוד שנינו בברייתא: וְהַכֵּמִים אֲמָרִים, בֵּין פֶּאָרִין בֵּין פֶּחֻזין לֶאֱרִין
 צָרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה. שואלת הגמרא: וְאֵילָא הָא בְּתִיב 'פֶּאָרִין'
 'בארצכם', ולמה נכתבה תיבה זו. מתרצת הגמרא: הָהוּא
 'ארצכם' מִפְּנֵי לִי כְּדִי לִלְמַד דְּאֲפִילוּ פֶּאָרִין ישראל מְקַבְּלִים גֵּרִים.
 משום דְּסִלְקָא דְּעֵתָהּ אֲמִינָא שְׁמִשׁוּם מִיּוֹבְתָא וְטוֹבְתָא דְּרִינָא
 יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא זִבְתָּ חֵלֶב וְדִבְשׁ שְׁמִינִי, ולא לשם שמים, ועל כן אין
 מְקַבְּלִים בַּה גֵּרִים. וְאֵתָהּ שִׁבְתָּא בִּזְמָן הוּא נְפִי אֲפִילוּ דְּלִיבָא
 – שפסקה טובתה של ארץ ישראל, מכל מקום עדיין אֵיבָא בַּה
 מתנות לְקַטְ שִׁבְחָה וּפְאֵה וּמַעֲשֵׂר עֲנִי, ויש לחשוש שמא באים
 הגרים בארץ ישראל להתגייר כדי לזכות בהן. קָא מְשַׁמַּע לֵן שגם
 בארץ ישראל מקבלים גרים.
 הגמרא מביאה את הכרעת ההלכה בדִּין זה: אָמַר רַבִּי תַּיִיא בַּר
 אֲבָא אָמַר רַבִּי יוחנן, הִלְכָה כדברי חכמים, שִׁבֵּן פֶּאָרִין וּבֵין פֶּחֻזין
 לֶאֱרִין צָרִיךְ הַגֶּר לְהֵבִיא רְאִיָּה שנתגייר. מקשה הגמרא: שְׁשִׁיטָא
 שֶׁהִלְכָה כחכמים, שהרי יחיד וְרִבִּים הִלְכָה כְּרַבִּים. מתרצת הגמרא:
 מַהוּ דְּתִימָא, כִּיּוֹן שֶׁמִּשְׁתַּכַּר מְעָמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה לְדְרוּשׁ מ'ארצכם'
 שדווקא בארץ ישראל צריך להביא ראיה, משום דְּקַמְסִינֵי לִי
 קָרָא – שיש ראיה לדבריו מהכתובים, שהרי אם לא כן למה נאמר
 'בארצכם', קָא מְשַׁמַּע לֵן רַבִּי יוחנן, שמכל מקום הלכה כחכמים.
 הברייתא שלפנינו דנה בנאמנות האב על פסול בניו: תִּנְיָא רַבִּינָא,
 נאמר בתורה (דברים טו) 'וְשִׁפְטָתָם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אֶחָיו וּבֵין גְּרֹו',
 ומכך שסמך הכתוב את הגר למשפט, מְבָאן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, גַּר
 שְׁנִתְגַּיֵּיר בְּבֵית דִּין הָרִי זֶה גַּר, אבל אם נתגייר בֵּינו עֲצֻמָּה ולא
 בפני בית דין אינו גַּר. וּמַעֲשֵׂה קָאָדָם אֲחֵר שהחזיק כישראל, שָׂבָא
 לְפָנֵי רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר לוֹ, נִתְגַּיֵּירְתִּי בֵּינו לְבֵין עֲצֻמָּה. אָמַר לִיה רַבִּי
 יְהוּדָה, האם יש לך עֲדִים על כך. אָמַר לִיה הַגֶּר, לֹא. שוב שאלו
 רבי יהודה, האם יש לך בָּנִים. אָמַר לִיה, הֵן. אָמַר לִיה רַבִּי יהודה,
 אם כן נֶאֱמָן אֵתָהּ לומר שהתגיירת שלא כדין רק לגבי לְפָסוּל אֵת
 עֲצֻמָּה מלישא בת ישראל, ואולם אֵי אֵתָהּ נֶאֱמָן לגבי לְפָסוּל אֵת
 בְּנִיךָ.
 מקשה הגמרא: [ומי] אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֲנִינִים לֹא מְהִינִן – שאין אדם
 נאמן לפסול את בניו. וְהִתְנַיָּא, נאמר בפרשת ירושת בכור (דברים נא
 יז) 'כִּי אֵת הַבְּכֹר בֶּן הַשְּׁנוּאָה יְבִיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנִים', ומשמע מיתור
 תיבת 'יכיר', שהאב יְבִירָנו לְאַחֲרִים. מְבָאן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נֶאֱמָן
 אָדָם לומר זה בְּנֵי הוּא הַבְּכֹר, אף שבו אחר מוחזק לנו בכבור.

במות דף מז עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עזו והדר" (ליום חמישי) קמז

תְּמוֹתֵי אֲמוֹת, ומקבלת אני על עצמי מיתה אם אתחייב בה. אמרה
לה, שְׁנֵי קְבָרִים ו-בתי קברות) נִסְקְרוּ לְבֵית דִּין, אחד לקבור בו
חייבי סקילה ושריפה החמורות יותר, ואחד לחייבי סייף וחסך
הקלים יותר. השיבה רות לנעמי (שם) וְשָׁם אֶקְבֵּר, מקבלת אני על
עצמי להיקבר לפי דין התורה. מִיָּד לאחר מכן נאמר, וְהָיָה כִּי
מָתָא מִצָּת הָיָה וגו' ותחלל לְדָבָר אֱלֹהֵי, שכשראתה נעמי שרות
משתוקקת להצטרף אליה ולחגיגיה, חדלה מלדבר אליה
ולשכנעה שתשוב לבית אביה. ומכאן שאין מרבית לאיים על הגר
שיפרוש.
עוד שנינו בברייתא: אם קִיבֵּל הגר על עצמו עול מצוות מִלֵּין אוֹתוֹ
מִיָּד. מפרשת הגמרא: מֵאֵי טַעְמָא, משום דְּשִׁחֲוִי מִצְוָה לֹא מְשַׁחֲוִי,
ומיד כאשר אפשר לקיים את המצווה יש לקיימה.
עוד שנינו בברייתא: נִשְׁתִּירוּ בּוֹ צִיצִין הַמַּעֲכָבִין הַמִּלֵּה וְכו' חוזרים
ומלים אותו. מפרשת הגמרא: צִיצִין אלו הם כְּדִתָּנָן בשבת (קלוג),
אלו הן צִיצִין הַמַּעֲכָבִין הַמִּלֵּה, אם נשתתף בְּשֶׁר מהערלה בשיעור
הַחֹפֶה ו-המכסה) אֵת רוב הַעֲטָרָה, הרי הוא עדיין ערל, ואם הוא
כְּחַן אֵינוֹ אוֹכֵל בְּתְרוּמָה. וְאָמַר רַבִּי יִרְמְיָה בֶּר אָבָא אָמַר רַב, כוונת
המשנה היא לְבָשֶׁר הַחֹפֶה את רוב גִּזְבָּהָ שֶׁל עֲטָרָה, ולא לבשר
הערלה החופה את רוב היקפה של העטרה. ואפילו אם הוא מכסה
את רוב גובהה רק במקום אחד, הרי הוא מעכב את המילה.
עוד שנינו בברייתא: נִתְּרַפָּא מִמְּבִלִין אוֹתוֹ מִיָּד. מדייקת הגמרא:
נִתְּרַפָּא אֵין – מטבילים אותו, אך כל זמן שלא נִתְּרַפָּא ממילתו לֹא
מטבילין אותו. מֵאֵי טַעְמָא, משום דְּמֵא מְרִוּ מִכָּה – שהמים
מכבידים על חולי המכה, ועל כן יש להמתין עם טבילתו עד
שיתרפא.
עוד שנינו בברייתא: וְשִׁנִּי תַלְמִידֵי חֲכָמִים עוֹמְדִים עַל גְּבִי. מקשה
הגמרא: איך די בשנים, וְהָאֵם רַבִּי הָיָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, גַּר צִירָף
בית דין של שְׁלֹשָׁה משום שנאמר 'משפט' בסמיכות לגר, כמובא
לעיל (ע"א). מתרצת הגמרא: הָאֵם כבר אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לְתַנָּא ו-לשונוה
המשניות) שישב לפניו, תְּנִי שְׁלֹשָׁה תַלְמִידֵי חֲכָמִים.
עוד שנינו בברייתא: מִכָּל וְעָלָה מִטְבִּילתו הָיָה הוּא בִּישְׂרָאֵל לְכָל
דְּבָרָיו. מפרשת הגמרא: לְמֵאֵי הִלְכָתָא נאמר כן, דְּאֵי הָיָה בֵּית הַגֵּר
והתחרט מגירותו ואחר כך מְקַדֵּשׁ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אין מועילה לו
חזרתו, אֵין יִשְׂרָאֵל מוֹכֵר קְרִינָא בֵּיה, וקִידוּשֵׁי קִידוּשֵׁין, ועד שלא
יגרשנה בגט הרי היא אסורה על אחרים.
עוד שנינו בברייתא: אֶחָד גַּר וְאֶחָד עֶבֶד מִשְׁוֹתֵר שוויים לענין
גירות. קְסִלְקָא דְּעָתָה שבאה הברייתא להשוותם לענין שגם עבד
משוחרר צריך לְקַבֵּל עָלָיו עוֹל מִצְוֹת בשעת טבילתו. מקשה
הגמרא: וְרִמְיָהוּ, הלא שנינו בברייתא אחרת, בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים
שצריך קבלת עול מצוות, דווקא בְּגַר שבא להתגייר, אֲכָל בְּעֶבֶד
מִשְׁוֹתֵר אֵין צִירָף לְקַבֵּל עָלָיו עוֹל מִצְוֹת בשעת טבילתו, שהרי
משעה שטבל בתחילה לשם עבדות כבר התחייב במקצת מצוות
כאשה, ועל כן בשעה שתוחרר נעשה ישראל גמור בעל כרחו.
מתרצת הגמרא: אָמַר רַב שְׁשֵׁת, לֹא קָשִׁיָּא תַרְיָה זו, משום שדין
זה באמת שנוי במחלוקת תנאים, וְהָאֵם – הברייתא הסוברת שעבד
משוחרר אינו צריך לקבל עליו עול מצוות בשיטת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
אֶלְעָזָר היא שנויה, וְהָאֵם – הברייתא הסוברת שצריך לקבל עליו
עול מצוות בשיטת רַבִּין היא שנויה. דְּתַנָּא בברייתא, שכן הלכה
בידינו, שהלוקח בשבִּי מלחמה אשה יפת תואר, התירה לו התורה
אותה רק לאחר שלשים יום שבהם תשב ותתאבל על אביה ואמה,
ותגלה את שגרה ותגדל את צפרניה, שאז מטבילה לשם גירות
ומותרת לו. ושנינו בברייתא, מה שנאמר בה (דברים כא יג) וְכָבְדָהָ
אֵת אֲבִיהָ וְאֵת אִמָּהּ וגו' יִרְחַץ מִיָּמִים, בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים, דווקא שֶׁלֹּא
קִבְּלָה עָלֶיהָ עול מצוות ובא לגיירה בעל כרחו, שאז אינו מותר
בה עד שתעשה את כל הדברים האמורים בפרשה. אֲכָל אם קִבְּלָה
עָלֶיהָ עול מצוות ורוצה להתגייר מעצמה, מִמְּבִילָה מִיד לשם
גירות ומותר בָּה מִיָּד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר, אֵם עַל פִּי שֶׁלֹּא
קִבְּלָה עָלֶיהָ להתגייר מעצמה, בידו להתירה לו מיד על ידי שְׁבוּפָה
וּמִמְּבִילָה בעל כרחו לְשֵׁם שְׁפָחוּת, ולאחר שנעשתה שפחתו
הכנענית הוא חוזר וּמְבִילָה לְשֵׁם שְׁחִירוֹ, וּמְשַׁחֲרָה,

לֹא רֹב ו-הרבה) מוֹכֵה, שכן יצר הרע מחזיר אחריהם להחסיאם,
ומרוב טובה תזוה עליהם דעתם ויבואו לידי חטא, וְלֹא רֹב
ו-הרבה) פּוֹרְעָנוּת, כדי שלא יאבדו מן העולם. וְאֵין מְרַבֵּין עָלָיו מדי
הרבה בדברים לאיים עליו שיפרוש, וְכֵן אֵין מְרַבֵּין עָלָיו
להודיעו את כל דקדוקי הדינים והעונשים אלא רק את מה
שהזכיר לעיל. ואם קִיבֵּל על עצמו דברים אלו, אין משהים אותו
אלא מִלֵּין אוֹתוֹ מִיָּד. ואם לאחר שזלזל אותו נִשְׁתִּירוּ בּוֹ צִיצִין
הַמַּעֲכָבִין אֵת הַמִּלֵּה, חוֹזְרִים וּמִלִּין אוֹתוֹ פעם שְׁנִיָּה ומסירים ציצין
אלו. וממתנים עד שיתרפא, ולאחר שנתרפא מִמְּבִלִין אוֹתוֹ מִיָּד.
וְשִׁנִּי תַלְמִידֵי חֲכָמִים עוֹמְדִים עַל גְּבִי, וּמוֹדִיעִין אוֹתוֹ לפני הטבילה
מִקְצַת מִצְוֹת קְלוֹת וּמִקְצַת מִצְוֹת חֲמוּרוֹת פעם שנייה. ולאחר שֶׁמֶכַל
וְעָלָה מִטְבִּילתו הָיָה הוּא בִּישְׂרָאֵל לְכָל דְּבָרָיו. ואם היא אִשָּׁה שבאה
להתגייר, נִשִּׁים מוֹשִׁיבוֹת אוֹתָהּ בְּמִים עַד צִנְאוּרָה כדי שתהיה
מכוסה מפני הדינים, וְשִׁנִּי תַלְמִידֵי חֲכָמִים עוֹמְדִים לָהּ בַּמַּחֲוִין
וּמוֹדִיעִין אוֹתָהּ לפני טבילתה מִקְצַת מִצְוֹת קְלוֹת וּמִקְצַת מִצְוֹת
חֲמוּרוֹת, ואחר כך נכנסים הדינים והיא טובלת בפניהם, והם
מחזירים פניהם ויוצאים, כדי שלא יראה בשעה שהיא עולה אל
המים. וְאֶחָד גַּר וְאֶחָד עֶבֶד מִשְׁוֹתֵר שטובל כדי להיעשות ישראל מן
גמור, שוים באופן גירותם. וּבְמִקּוֹם שְׁנֵיהֶם מוֹכֵלָת, שהוא מקוה או
מעין של ארבעים סאה, שֶׁם גַּר וְעֶבֶד מִשְׁוֹתֵר מוֹכֵלִין לגירותם. וְכָל
דְּבָר שְׁחִזְוִין בְּמִכְלָה שְׁחִיָּה לצורך טהרת טמאים לענין מגע, חוֹצִין
גם בְּטַבִּילַת גַּר וּבְטַבִּילַת עֶבֶד מִשְׁוֹתֵר וּבְטַבִּילַת גֵּהָה להתירה
לבעלה.
הגמרא מבארת את דברי הברייתא מתחילתם: אָמַר מַר, גַּר שְׂבָא
לְהַתְגִּיר, אוֹמְרִים לוֹ, מָה רְאִיתָ שְׂבָאָתָה לְהַתְגִּיר, וּמוֹדִיעִים אוֹתוֹ
מִקְצַת מִצְוֹת קְלוֹת וּמִקְצַת מִצְוֹת חֲמוּרוֹת. מפרשת הגמרא: מֵאֵי
טַעְמָא מוֹדִיעִים לוֹ. משום דְּאֵי פְרִישׁ כְּשִׁישְׁמַע מהמצוות, נִפְרִישׁ –
יפרוש ולא יתגייר, ואין לנו חפץ בגירותו. דְּאָמַר רַבִּי הִלְבֵּי קָשִׁים
גַּרִים לְיִשְׂרָאֵל בְּסַפְחָה ו-נגע צרעת), לפי שהם ממשיכים לנהוג
כמעשיהם הראשונים, וישראל לומדים מהם, וגם סומכים עליהם
באיסור והיתר. ויש להביא סמך לדבר זה ממה דְּכָתִיב (ישעיה יא א),
וְנִלְוָה הָגֵר עִלְיָהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב, הרי שנאמרה לשון
'ספחה' בגרים.
הגמרא ממשיכה לפרש את המשך דברי הברייתא: וּמוֹדִיעִים אוֹתוֹ
עוֹן לְקַט שְׂכָחָה וּפָאָה וּמַעֲשֶׂה עֲוִי. מפרשת הגמרא: מֵאֵי טַעְמָא
מוֹדִיעִים אוֹתוֹ דוּקָא על אלו, משום דְּאָמַר רַבִּי הָיָה בֶּר אָבָא אָמַר
רַבִּי יוֹחָנָן, בֶּן נָח נִתְּרַגַּע עַל עוֹן גְּזִילָה, ואפילו עַל פְּחוֹת מִשְׁנָה
פְּרִימָה, מכיון שהוא מקפיד על ממונו ביותר, ואינו מוחל אף פחות
משוה פרוטה. וכמו כן גול בן נח לֹא נִתְּרַגַּע לְהַשְׁכִּיחַ, שכן אין לו
אפשרות לתקן את עוֹן הגזילה על ידי השבה, כי רק ישראל נצטוו
להשיב את הגזילה, ולא בני נח. ומשום שהם מקפידים ביותר על
ממונם, כשהם באים להתגייר יש להודיעו על חיוב לקט שכחה
ופאה, שמא יחזרו בהם משום מצוות אלו. (וּמוֹדִיעִים אוֹתוֹ עוֹן
שְׂכָחָה וּפָאָה).
עוד שנינו בברייתא: וְאֵין מְרַבֵּין עָלָיו וְאֵין מְרַבֵּין עָלָיו. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר מֵאֵי קְרָאָה – מהו הכתוב שממנו אנו למדים שאין מרבית
עליו בדברים ואין מרדקדים עליו להודיעו את כל דקדוקי המצוות
והעונשים, דְּכָתִיב בנעמי וברות שרצתה להתגייר (רות א יח), וְהָיָה
כִּי מָתָא מִצָּת הָיָה לְלֵבָת אִמָּהּ וְתַחֲדָל לְבֵיר אֱלֹהֵי. הגמרא מפרשת
את הדין ודברים שהיה ביניהן קודם לכן. אָמַרָה לָהּ נעמי לרות,
אִמִּיר לָן ו-אסור לנו לצאת מחוץ לתחום שְׂכָחָה, והשיבה לה רות
(רות א טו), וְאֶשֶׁר תִּלְכִּי אִלָּהּ – ולא אין לשבת למקום שאסור לך
ללכת. אמרה לה נעמי, אִמִּיר לָן יְהוּדִי שֶׁל אִישׁ עִם אִשְׁתִּי, אִישׁ,
והשיבה לה רות (שם), וְאֶשֶׁר תִּלְכִּי אִלָּין, ולא אשה במקום
שאסור לך לשהות. אמרה לה נעמי, מִפְּקָרִינָן ו-מצוים אנו) על
שֵׁם מֵאוֹת וְשִׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת, והשיבה לה רות (שם), וְעַמּוּךְ עִמִּי,
ומקבלת אני על עצמי כל מצוות אלו. אמרה לה נעמי, אִמִּיר לָן
לעבוד עֲבוֹדָת בּוֹכְבִים, והשיבה לה (שם), וְאִלְתִּיךְ אִלְתִּי, ולא
אעבוד אלהים אחרים. אמרה לה, אֲרַבֵּעַ מִיתוֹת נִסְקְרוּ לְבֵית דִּין
להמית בהם חייבי מיתות בית דין. והשיבה לה (שם א יח), וְאֶשֶׁר